

פעולת סדר פסח

מטרות

- התכוננות נפשית לפסח - אנחנו הולכים להיכנס לתקופה של סידור ונקיונות, בבית, בק"ן ובקהילה
- הבנת המושג אנטרופיה והמשמעות שלו בחיים שלנו.
- התנסות אקטיבית בסדר מתוך בחירה לרצות שהמרחב שלנו יהיה נעים

עזרים

- 2 פחים מעוצבים (אחד ל"זבל" ואחד ל"תרומה").
- ציוד לבלגן: מחבלי קפיצה, קלסרים ישנים, יצירות, כלי כתיבה, מגזינים...
- סטופר
- פתקים קטנים וטושים
- חווייה א' - כלי גינון ושקיות זבל

מדריכות ומדריכים יקרים

- בשל המצב הביטחוני וחוסר הוודאות, אנא שימו לב לדגשים הבאים:
- קיימו את הפעולה (ובמיוחד החווייה) אך ורק בסמוך למרחב מוגן.
 - הפעולה מציעה מגוון אופציות - בחרו את מה שמתאים ליכולות המרחב שלכם.
 - השתדלו להרכיב את הפעולה כך שתימשך שעה אחת בלבד. עמידה בזמנים מייצרת ודאות לחניכים ושקט נפשי להורים בבית.

שמרו על עצמכם!

מהלך

1. סבב פתיחה:

אופציה א' חפץ שגורם לי להרגיש ניצוץ, חפץ שאפשר להגיד יפה שלום (15 דקות)

החניכים מתבקשים להביא מהבית חפץ קטן (לא טלפון, לא טאבלט) שגורם להם להרגיש אושר וחפץ קטן שאתם לא ממש יודעים למה הוא נמצא אצלכם (אפשר גם פתק ששכתם בכיס, כריך שכבר שבוע בתיק). עוברים בסבב, כל אחד מספר מה בחפץ הזה גורם לו להרגיש "ניצוץ": הידיעה שהחפץ הזה הופך את היומיום שלכם לטוב יותר או נעים יותר. ממשיכים לסבב הבא, כל אחד מציג את החפץ שהוא לא ממש יודע למה עדיין יש לו אותו (חולצה שקטנה עלי, צעצוע שאני לא משחקת בו) ושואלים "למה עדיין לא זרקתי את החפץ הזה?" מכינים מראש 2 פחים שנראה נעימים ואסטטיים, פח אחד לזבל ופח שני לתרומה. מזמינים חניכים, לאחר שהציגו את החפץ, להשליך לאחד הפחים ולהיפרד ממנו יפה (תודה צעצוע יקר על כל השעות ששיחקנו יחד, אני כבר גדולה ואתה תופס מקום בחדר). (חשוב לא ליצר לחץ חברתי מצד הקבוצה, התפקיד שלנו לעזור להם, ולא להכריח אותם).

אופציה ב': נעשה את אותו תהליך אבל בלי הכנה מראש, החניכים יתבקשו לחפש בתיקים, בכיסים ואפילו ברחבי הק"ן חפץ שגורם להם לניצוץ וחפץ שלא בטוח למה הוא שם ונבצע את התהליך (באופציה זאת נשים לב יותר למה שקורה סביבנו כרגע, איך הבלאגן נערם בלי ששמנו לב אליו, הוא מזמין אוטנטיות בלי הרבה מחשבה מראש)

2. חברותא - פריחה שקוראת לסדר /און ריפמן (20 דקות)

"האביב מטריף את החושים. בכל פינה שמסתכלים בה הטבע פשוט משתולל - פרחים ורודים כבר הציצו, לבנים התפרצו אחריהם, ועכשיו הצהובים ממלאים את המרחב. הכל צומח, מתחדש, מתעורר לחיים. זה מהפנט. אני תופס את עצמי רוצה לקחת את המשפחה, לארוז את הילדים, ולצאת לשטח. לנשום את האוויר הזה, להתמלא באנרגיה של ההתחדשות. ובאמת, בימים האלה כל שנייה של עבודה בשטח היא חווייה של ממש. ואז אני חושב על פסח שמתקרב. על הניקיונות שמחכים בבית. על הסדר והארגון. אולי אפילו נצבע איזה קיר השנה? בתוך כל ההתפרצות הזו של צמיחה, יש צורך גם בגבולות. להיפטר ממה שלא רלוונטי, לארגן את החיים מחדש. זה הפרדוקס היפהפה של החמץ. דווקא בשיא התפיחה וההתחדשות, דווקא כשהכל גדל ומתרחב, אנחנו מתבקשים להימנע מהחמץ - מהתפיחה הזו בעצמה. חוכמת היהדות מזכירה לנו - גם בשיא הצמיחה, צריך גבולות. גם בהתפרצות הכי גדולה, צריך סדר. כי האביב הוא לא רק התפרעות פראית של הטבע. הוא גם הזדמנות להתחיל מחדש, עם בהירות ומיקוד."

פעולת סדר פסח

דיון (בחרו 2-4 שאלות)

- מה בעצם הטקסט אומר?
- איך אתם מרגישים לקראת הפריחה של פסח והאביב?
- איך אתם מרגישים לקראת הנקיונות לחג, אתם עוזרים בבית?
- לפי הכותב, למה דווקא בזמן שהפריחה נמצאת בשיא זה הזמן לעצור ולסדר?
- האם אתם מרגישים שלסדר זאת הזדמנות להתחיל משהו חדש? (למשל עכשי וכשזרקנו את מה שלא רציתם יותר בבית יש מקום בארון לבגד שכן יהיה לו שימוש).
- יש האומרים שבפסח זה לא רק זמן לנקות את הבית, אלא שנקיון הבית אמור להביא לנקיון של המוח והלב, וזו הזדמנות להפרד גם מדברים שאנחנו לא צריכים שם. האם יש לכם מחשבות או רגשות שהייתם רוצים להיפרד מהם? (למשל מחשבות מעכבות כמו "אני לא טוב מספיק, אני לא אצליח", "הילדות בכיתה לא אוהבות אותי אז אין לי מה לנסות להחבר אליהן", "אני טוב רק בדבר אחד?") זאת הזדמנות לשתף להיפרד מהמחשבות האלו. מומלץ לעזור לחניכים להמציא מחשבות חדשות, שיוכלו להגייד לעצמם בכל פעם שהמחשבה המעכבת עולה (למשל "אם אני אלמד אני אשתפר", "יש ילדה אחת נחמדה, שווה לי לנסות לפנות אליה"...)

3. מתודה-מבוך האנטרופיה (25 דקות)

א) אנטרופיה-קוראים יחד.

הכל בטבע שואף לאנרכיה ואי סדר: 1. הבלגן קורה מעצמו: כדי שמהו יהיה מבולגן (כמו התיק שלכם בסוף היום), אתם לא צריכים להתאמץ. זה פשוט קורה! 2. הסדר דורש כוח: כדי שהתיק או החדר שלכם יהיו מסודרים אתם צריכים להשקיע בזה מאמץ, להוציא את מה שלא צריך, לזרוק לפח, למיין ולהחזיר הכל למקום.

דוגמא

תארו לעצמכם שאתם בונים מגדל מושלם מקוביות בחדר שלכם. הוא עומד ישר, מסודר ויפה. עכשיו, תחשבו מה יקרה אם פשוט תעזבו את המגדל הזה ותצאו מהחדר לשנה שלמה. אף אחד לא יבוא לסדר, אף אחד לא ינקה. מה תמצאו כשתחזרו? כנראה שהמגדל ייפול, אבק יכסה הכל, וכל הקוביות יהיו מפוזרות על הרצפה. או בקצרה: כוח של הטבע שגורם להכל להפוך למבולגן. דוגמה קטנה: תפוח בטבע. כשהוא על העץ, הוא מושלם (סדר). כשהוא נופל על האדמה, הוא מתחיל להירקב ולהתפרק (אנטרופיה).

ב) בלאגן בחדר

מבקשים מהחניכים לבלגן את החדר, פותחים שעון ומתחילים (שימו לב שזה נעשה בעדינו ולא נוצר ונדליזם). תכינו מראש ציוד בצד כמו מחבלי קפיצה, קלסרים וציוד בית ספר שכבר לא בשימוש, יצירות ממעולות קודמות, גם הכיסאות והציוד של החניכים הוא חלק ממה שמותר לבלגן.

כשהחדר נראה מבולגן מספיק עוצרים אותם ואת השעון.

אופציה א': מחלקים את הקבוצה לזוגות. מבקשים מאחד מבני הזוג לכסות את העיניים ובתורות אחד מוביל את השני מקצה לקצה של החדר בתוך הלבגן.

אחרי שכל הזוגות עברו במבוך האנטרופיה שואלים את החניכים איך זה היה מבקשים מהחניכים לרכז את כל הבלגן במרכז, פותחים שעון ומתחילים להרים פריט ולשים במקום שלו. כולל שני פח הזבל מקודם: אחד לזבל ואחד לתרומה.

אחרי זה חוזרים לזוגות ולמי שעבר בבלגן ונותנים לו לעבור שוב בעיניים מכוסות.

- איך היה לעבור עכשיו בחדר?
- איך זה שונה מלעבור במבוך האנטרופיה?
- שתדעו שלקח לנו כקבוצה X זמן לבלגן את החדר, כמה זמן לדעתכם לקח לכם לסדר?
- למה אתם חושבים שזה יצא ככה?

פעולת סדר פסח

אופציה ב': נותנים משימות לקבוצה

- אני צריכה להכין שיעורי בית, מי מוצא לי הכי מהר מחברת ועיפרון (אם הוא שבר אז ברור שגם מחדד)
 - אני רוצה להכין יצירה של גזירות, תביאו לי מגזינים ומספריים
 - אבא ביקש ממני לשתוף כלים, תמצאו את כל הכלים בחדר ותשימו בערימה.
 - מחר יש טיול של השומר החדש! מצאו לי שני נעליים תואמות (או שני סנדלים) וכובע בתוך כל הערמה הזו
 - תכתבו עוד משימות לפי מה שיש לכם בחדר...
- בכל משימה פותחים שעון ורושמים כמה זמן לקח להביא כל פריט מסדרים את החדר יחד (מיון לזבל/תרומה/מקום).
- שלב הבדיקה החוזרת: נותנים את אותן משימות עכשיו ופותחים שוב שעון. כמה זמן לוקח עכשיו להביא כל פריט? שאלות לדין
- מה הרגשתם כשחיפשתם את הכובע בתוך ערימת הבלגן? האם זה היה מצחיק או מעצבן?
 - ראינו שבבלגן לקח לנו 3 דקות למצוא עיפרון, ובסדר זה לקח 5 שניות. מה הייתם יכולים לעשות עם כל הזמן הזה שהתבזבז לכם על חיפושים?
 - האם הרגשתם יותר "בבית" כשהכל היה מבולגן או כשידעתם בדיוק איפה כל דבר נמצא?
 - הלמה לדעתכם יותר קל לזרוק הכל בערמה (אנטרופיה) מאשר להחזיר כל דבר למקום שלו? מה המחיר שאנחנו משלמים על ההתנהלות הזו?

אפשרות לשדרוג: אפשר להוסיף אלמנט של "רעש רקע" בזמן שלב הכאוס – להשמיע מוזיקה רועשת מדי או לבקש מהם לצעוק תוך כדי החיפוש. זה ידגיש שהאנטרופיה היא לא רק בראייה, אלא בכל החושים שלנו. כשהחדר מסודר, עוברים למוזיקה רגועה ושקט

4. חוויה - מנצחים את האנטרופיה (25 דקות)

אופציה א': מבצע ניצוץ בגינה

- בשלב הזה אנחנו מיישמים את הניצחון על האנטרופיה בחוץ.
- הפעילות: יוצאים לגינה הקהילתית, לחצר הקן או למרחב ציבורי סמוך שזקוק לטיפול.
 - העשייה: מחלקים את הקבוצה לצוותים:
 - צוות "ביעור חמץ": אוסף פסולת ודברים שלא שייכים לטבע.
 - צוות "גבולות": מסדר אבנים בשולי שבילים או תוחם ערוגות (יצירת סדר בתוך הצמיחה).
 - צוות "התחדשות": מנכש עשבים שוטים שחונקים את הפרחים היפים.
 - הערך: אנחנו לא רק "מנקים", אנחנו עוזרים לטבע להראות את היופי שלו על ידי השלטת סדר בתוך ה"השתוללות" של האביב.

אופציה ב': "מרי קונדו למען הקהילה" (יצירה ותרומה)

- אם אתם מעדיפים להתמקד בנתינה ובחפצים שאספתם בסבב הפתיחה ובמתודה.
- מקימים "תחנת התחדשות" בקן.
 - לוקחים את כל החפצים שהחניכים החליטו להיפרד מהם או חפצים שמצאתם במחסן הקן שזקוקים לריענון.
 - מנקים אותם, מתקנים אם צריך, ומארגנים אותם בצורה יפה ומכובדת (לפי קטגוריות).
 - מכינים "פתקי ניצוץ": לכל חפץ מצמידים פתק קטן עם איחול לבעלים החדשים (למשל: "הספר הזה שימח אותי מאוד, מקווה שיעשה לך ניצוץ בלב").

*מצורף דף 'יום בקהילה' סדר בבתי

5. סיכום (5 דקות)

אופציה א' הערב, כשאתם חוזרים הביתה ונכנסים לחדר, אל תדליקו ישר את האור. תעמדו רגע בפתח ותחשבו: מה החפץ הראשון שאתם פוגשים שאין לו ניצוץ? המשימה שלכם היא למצוא חפץ אחד כזה, להגיד לו תודה, ולשחרר אותו (לזבל או לתרומה). מחר בבוקר, תראו אם הפינה הזאת בחדר מרגישה לכם פתאום יותר מאווררת. מוזמנים לשלוח בקבוצה סרטון שלכם משחררים את החפץ

אופציה ב': שאלה למחשבה: "אם הייתם יכולים לסדר משהו אחד לא פיזי (כמו ריב עם חבר או מחשבה מעצבנת), מה הייתם רוצים לנקות מהלב שלכם כדי להגיע לליל הסדר בראש שקט?"

פעולת סדר פסח

נוער
השומר

התנועה החדשה שלי

"יום בקהילה - נוער השומר"

יום סדר בבתים

אוכלוסייה: כל בית בקהילה

מה ניתן לעשות:

- סידור ומיון בארונות הבית - מיון בגדים, משחקים או כלי בית - להחליט מה שומרים, מה תורמים ומה זורקים.
- ניקוי חוץ ותחזוקת גינה בסיסית - איסוף עלים וענפים, ניקוי שבילים, סידור צעצועי חוץ ושטיפת מרפסות
- עזרה בארגון מחסן או חדר שירות - סידור מדפים, קיפול ציוד, תיוג קופסאות, זריקת פריטים ישנים

עושים, משפיעים, מעבירים הלאה